habeant. ſed quid ſi domini ſint in diuerſis ꝓuincijs. credo alterū cō
pellendum vt vendat reliquo. vel ſi neuter emere vult redimat eccle
ſia. non em̄ debent vxores a viris ſepari. vt xxxiij. q. ij. quos deus con
iunxit homo nō ſepet. C. ꝯmunia. vtriuſqʒ iudi. poſſeſſionū et ar. ff.
de edil. edicto. plerūqʒ. nam peccarent dn̄i eos ſeparando. et ita ſaltem
indirecte ſūt conpellendi relaxare eos ſi non eſt qui emat et potius ſe
quetur vxor virū
quam econuerſo.
. xiij. q. ij. vnaqꝗqʒ
vel diſtingue an
āxcilla nubat volē
te dn̄o. vel non.
vt dixi. xiij. q. ij.
. c. vnaqueqʒ.

a ¶ Coniūctō. ſcʒ
legitima ⁊ ꝯmūis

b ¶ Et ꝑ volūta-
tē. maxīe qꝛ etiam
eis inuitis. ꝑt ꝯtra
hi mr̄imoniuʒ. vt
ex̄. e. c. i.

Q. .i.

QVod au-
tem hic ꝯ
ꝑmgitur
prima queſtio an
ſcilicet qui ſuſce-
pit ꝓprium filium
de ſacro fonte poſ
ſit poſtea carnali-
ter cōmiſceri ſue
vxori cui per tale
factum compater
fcūs ē. ⁊ quidē ſic
licʒ canones varie
loquantur de eo.
in ꝑmo ⁊ ſcdo. c.
dr̄ ꝙ debet ab ea
ſepari. in quinqʒ
aūt capl̄is ſequen
tibus dr̄ ꝯtrariuʒ
ꝙ nō debet ab ea
ſepari. ſed ꝯtrari
etas h̄ ſoluit̄. ex̄
de cogna. ſpūali.
ſi vir vel mulier.
vbi dicit alexan-
der ꝙ mulier ſiue
ex malicia ſiue ex
ignorātia ſuſcipi-
at filiuʒ ſuū de ſa-
cro fonte non ideo
a viro ſepanda eſt
niſi ad ſeruandā
ꝯtinentiaʒ poſſinʒ
induci. Jdē dr̄. ꝗ.
. e. c. de eo. capl̄a
ḡ que dicūt ꝙ ta
les ſunt ſepādi nō
tenēt cū ſint ꝯtra
euāgeliū ꝙ dicit
ob ſolā cām forni-
cacōnis debere fie
ri ſepacōnē. xxxi
ij. q. ij. quos de9
vel qꝺ dr̄ in eis
ꝙ debeāt ſepari.
intelligas tādiu
quouſqʒ penitue-
rint. vel dic ꝙ debent ſepari ſub ꝯdicōne ſi poſſint induci ad ꝯtinenti
am. extra de cog̃. ſpūali. c. ij. ꝯmuit em̄ ꝙ non poſſit ꝯtrahere niſi
b ¶ Permittitur. h̄ male dicit- inueniat ꝯceſſum. ℥ ꝯtrariū ē ve ꝝ
ꝗ. e. q. iiij. qui ſpūalem. extra de deſponſac. cum apud.
PEruenit. ex lauacro. dicūt quidā ꝙ ſi ſuſcipio filium iudei de ſa
cro fonte inter me et ipm nō ꝯtrahitur ꝯpaternitas qꝛ nichil ad con
ſtitucōnem eccleſie de hijs qui foris ſūt. vn̄ ſi iudea poſtea cōuertat̄
ad fidē poſſum ꝯtrahere cū ea qꝛ nō reuiuiſcit qꝺ nichil fuit. dicūt tn̄
ꝙ ſi ita eſſʒ ſm legē moſaicā ꝙ ꝯtraheret̄ int̄ eos ꝯpaťnitas ꝑ circū
ciſionē ꝯtraheret̄ nūc ꝑ baptiſmū. int̄ ſuſceptū aūt ⁊ ſuſcipiētē i hijs

non attendentes illud euangelij. ꝗs
deus ꝯiunxit homo non ſepet. vnde
nobis viſum eſt vt coniugia ſeruo-
rum non dirimantur. et ſi diuerſos
dn̄os habeant ſed in vno ꝯiugio per
manentes dn̄is ſeruiant ſuis. et hoc
in illis obſuandū eſt vbi legalis cō
iunctio fuit et ꝑ voluntatem dn̄oꝝ

Incipit cauſa triceſima.

QVidam populo
rū frequētia im
peditus filiū ſu-
um ꝺ baptiſma
te ſuſcepit dum
crederet ſe alie
num ſuſcipere.
vxor eius dū ca ſide vellet ſuſcipere
ꝓprium ſuſcepit alienum quem vir
adoptauit ſibi in filium et ex vxore
ſua filia ſibi naſcitur quam filio ſuo
adoptiuo ſpūali vxoris dum vterqʒ
eſſʒ i cunabulis tradidit. poſt trien-
nium vxor eius moritur et compat̄
eius relictam ꝯpatris vxoris ſue vir
clam ſibi deſpōſauit. aliquātulū tp̄is
defluxit et alius publice duxit eam
in vxorez. ¶ Hic ꝑmo queritur. an
vxori ſue debitū reddere liceat qui
ꝓpriū filiū de ſacro fonte ſuſcepit.
¶ Secūdo. an ſponſalia ꝯtrahant̄
int̄ infantes. ¶ Tercio. an ſpūales
vel adoptiui filij naturalibꝫ copula-
ri valeant. ¶ Quarto. an vxorem

que precedunt baptiſmū ꝯtrahitur ꝯpaternitatis vinculū. et licet ad
huc ſit infidelis in veritate ante baptiſmū. vt. xxviij. q. i. caue. deſtina
tione tn̄ quadam fidelis reputatur. extra de baptiſmo. maiores. ꝟ. quā
uis. h. tn̄ et. R. dicūt ꝙ inter me et iudeā cuius filiam de ſacro fonte
ſuſcipio ꝯtrahitur ꝯpaternitas. vn̄ non poſſum poſtea cū illa ad fidē
ꝯuerſa ꝯtrahere. Jtē dicit hu. ꝙ bene ꝯtrahit̄ ꝯpaternitas int̄ me et
patrē ſuſcepti de
ſacro fonte licet
ſit hereticus ſi ali
quādo fuerit bap
tizatus.

f ¶ Sūm. loqui-
tur de ꝯiunctis añ
ꝯpaternitatē tn̄
et nō ꝯiūctis poſt.
ꝓut quidā menti
untur.

g ¶ In archiuis.
ab archa dr̄ vbi
ſcʒ reponuntur li-
bri. et per tales li
bros ſit fides. vt
extra de ꝑſcp. ad
audientiam.

h ¶ Memorie. h̄
incipit reſpōdere

i ¶ Septēʒ ꝯna-
ꝑmū eſt ſalis col-
latio. ut. ꝗ. de con.
di. iiij. exhic. ſecū
dū ē auriū et nari
um linitio cū ſpu
to. tercium eſt in
pectore crucis fa-
cta ſignacō. ut. e.
di. poſtea ſigtur.
Quartū ē olei ſa-
crati punctō ut. e.
di. deinꝺ a ſacͤdote
Quintum baptiſmi
ablutio. vt. e. di.
venit. Sextum eſt
criſmatis in verti
ce punctio. vt. e.
di. poſtꝗ̄ aſcēdit.
Septimū eſt eiuſ-
dem in fronte fac
ta ſignactō. ut. e.
di. preſbiteri.

k ¶ Pabulo. hic
vidr̄ qꝛ ex omnibꝫ
que precedūt ba
ptiſmum ꝯtrahi-
tur ꝯpaternitas.
ut. ꝗ. e. q. iiij. c. ſi ꝗ̄
ex vno ⁊ ꝗ. de cō.
di. iiij. in cathecīſ-
mo. nā et xp̄iana
dr̄ poſtꝗ̄ ē cathe-
zizata. vt. xxviij.
. q. i. caue. ſed ꝯtra
clemēs dicit ꝙ ea
que ꝑcedūt bap-
tiſma vix impedi-
unt matrimoniuʒ
ꝯtrahendū et non
dirimūt ꝯtractū.
vt ex̄ de cog̃. ſpi-
rituali. contracto
Jtē baptiſmus ē
ianua omniū ſacramentorū. xxxij. di. ꝗ. verū. cū ergo ſi ianua non ſit
apta nullū ſacramentū ꝑt ingredi. Jtem ꝓpter cathecīſmū nō ſit ali-
quis aptus ꝯtrahere matrimoniū. vt. xxviij. q. i. caue. Jtē ſi decede-
ret ſine baptiſmo nō ꝓdeſſʒ ei cathecīſmus qn̄ ꝑpetuo eſſet dānatus.
vt de ꝯ. di. iiij. firmiſſime. et. c. nulla. ḡ patet quod adhuc ē mēbrum
diaboli. nō ḡ poterit eſſe filius ſpūalis. h. dicit ꝙ in quolibet iſtorum
cōtrahitur cōpaternitas. et dicit ꝙ ante baptiſmū nondum eſt homo
ſpiritualis eſt tn̄ filius ſpūalis. et dr̄ ſpūalis ad differentiam carnalis
vel adoptiui filij. ſi h̄ vis dicere tūc dicas ꝙ in illa decͤ ꝯtracto. filius
ille nō erat filius viri ſed tm̄ mulieris et ſic plana eſt. vel dic ꝙ licet

ꝯpatris vxoris ſue alicui in vxorez
ducere liceat. ¶ Quinto. an clāde-
ſtina deſpōſacō manifeſte ꝑiudicet.

Q. I.

QVod autem ꝓprium filium
in ſpiritualem ſibi transfe-
rens ſue vxori debitū reddē nō va-
leat racōe ⁊ auctē ꝓbat̄. Nulla em̄
auctoritate ꝑmittit̄ vt ꝗs carnalit̄
ꝯmatri ſue copuletur. hic aūt vxo-
rem ſuā ſibi ꝯmatrē effecit. non er-
go illi vlterius carnaliter copulari
poterit. ¶ Hinc deuſdedit ſancte
romane ecc̄ie ep̄us ſcribit cordiano
hiſpanēſi ep̄o et fratri cariſſimo.

Sepētur viri ab vxoribꝫ ꝗ̄ aliquo
caſu natos ſuos corā epiſcopis te-
nent

PEruenit ad nos diaco
nus ſanctitatis veſtre ep̄l'am
deferēs ꝙ quidam viri et mulieres
ꝑterito ſabbato paſchali die ꝑ ma
gno populorum incurſu neſcientes
ꝓprios filios ſuos ſuſcepiſſent ex la
uacro ſancto. Cupis ergo ſcire pro
tali racōne accidenti vtꝝ debeāt vi
ri ac mulieres ad ꝓpriū vſuʒ redire
an nō. Nos aūt i hac re meſti i quiſi
uimus prioꝝ dicta. iuenimus i arc-
hiuis iam talia ꝯtigiſſe etiam in ec-
cleſijs yſaurie ⁊ ephezioꝝ ſimi'qʒ ihe
roſolimoꝝ aliarūqʒ eccleſiarū ep̄is.
eaꝝ etiā ciuitatū. ab hac apoſtoli-
ca ſede volentibus ſcire vtrum viri
ac mulieres redirēt ad ꝓpriū thoꝝ
Beate memorie ſancti patres iuli9
innocētius et celeſtinus cum ep̄oꝝ
plurimoꝝ et ſacerdotuʒ conſenſu in
ap̄loꝝ ꝑncipis eccleſia prohibentes
talia reſcripſerūt ⁊ ꝯfirmauerūt. ut
nullo modo ſe in cōiugio reciperent
mulieres ac viri. quicūqʒ aliqua ra-
tōne ſuos ſuſcepint natos ſʒ ſepent
ſe ne ſuadente diabolo tale vicium

contrahatur ꝯpaternitas non tamen talis ꝯpaternitas ſufficiens eſt ad dirimendū alij dicūt ·ut·b· ꝙ tñ in baptiſmo et in ꝯfirmacõne ꝯtrahitur ꝯpaternitas·ſed quero qđ donū ꝯtrahatur ꝑ iſta que precedunt baptiſmū cū ſine ſpe damnatus ſit etiam infans qui moritur ante baptiſmum ·ĩ·de·ꝯ·di·iiij·c·Firmiſſime·et·c·nulla·dicūt quidam ꝙ ꝓſunt ad minorē penā·ſed hoc non vidꝛ q: leuiſſima eſt pena puulorum vt ·ĩ·de ꝯ ·di·iiij·regenerante·ꝙ vidꝛ ꝙ nō poſſit eſſe leuior·alij dicūt ꝙ hꝫ dona ꝓſūt viuētibꝰ ſꝫ nō morientibꝰ quia fortiores ſunt ad reſiſtendū diabolo vt·de·ꝯ·di·iiij·poſtea·⁊·c·exhic·ſed ex hoc ſequit' ꝙ omnes paruuli equalem penam patiūtur ꝙ vix ē credibile· ſi q̄ras an hꝫ dona ſint ſacramentū·dico ꝙ nō·q: omē ſacramentū ꝯfert ſalutem · vt·s·i·q·i· multi· ſi appelles ſacramentū id eſt ſignū future grē tūc ꝯcedo eſſe ſacramentum·

Noſſe·ex alia item eſſet ſi eſſet ex illa ĩ·e·de eo·

b ¶ Copulari·i·ꝯmiſceri carnaliter·s·di·xxxi·aliter·ar·ꝙ nunq̄ ē malū faciendum ꝓpter bonum qđ inde ſequitur·s·i·q·i·non eſt putāda·s·xiiij·q·v·forte ĩ·xxxij·q·iiij·ſic non ſunt ĩ·xxxiij·q·v·ſi dicat·

c ¶ Fraudare ·i·ſubtrahere debitū quod inuicem debetis vobis niſi ex conſenſu quod forte facietis vt expeditius oracõni vacetis ·xxxiij ·q·iiij·xpiano · ille tñ qui leuat filiū ſuū de ſacro fonte ꝑdit ius exigendi ſicut ille q̄ fornicatur cū altera· ſed nunquid ſi tal' petat debitū tenetꝛ vxor ei reddere· dicit hug· ꝙ ſic· licꝫ ille peccet petendo·et ē·ar·pro ipſo· xxxiij ·q·v· manifeſtuꝫ· extra de iureiur· debitores·Item dicit de illis q̄ vouerūt ad tps·ſed ſi ꝑpetuo vouiſſent ſecus eſſet·ut·xxxiij·q·v·quod deo· tu dicas ꝙ ſtatim ipo facto ꝑditū ē ius exigēdi licet per ſententiam ecclie

inoleſcat·Scitis quomō ſunt ·vij· dona ſpūs ſancti · ita ſunt·vij·dona baptiſmi·A ꝑmo igitur pabulo ſacrati ſalis et ingreſſu eccle vſqꝫ ad ꝯfirmacõnē ꝑ criſma hoc eſt de ꝑmo vſqꝫ ad vij·nullus xpianus ſuam ꝯmatrem in ꝯiugiū ſumere debet·⁊ q̄ ꝑſumpſerit tā diu anathatis vinculo religetur donec penitētiaꝫ digne exigerit·¶ Itē ex ꝯcilio apđ vermeriam caplo·iij·

Ab vxore ſepetur q̄ filiaſtꝝ ſuū vel filiaſtrā corā epiſcopo tenuit·

Si quis filiaſtrū ſuū vel filiaſtrā ſuā ante epm tenuerit ad ꝯfirmacõnē ſeparetur ab vxore ſua·et aliā nunq̄ accipiat·ſilr ⁊ mulier ¶ Ecōtrario ſcribit nicolaus ſalonitano epo dicens·

Nō ſepet̄ a viro ſuo q̄ filiaſtꝝ ſuū đ ſacro fōte leuauit·

Noſſe deſideras vtrum mulier que viri filiū ex alia femina genitū de ſacro fonte leuauerit poſtmoduꝫ poſſit cū eodē viro copulari· Quos ideo ꝯiūgi poſſe đcreuimus quia ſm canones ſacros niſi amboꝝ ꝯſenſu nullius religionis obtētu debet coniunx dimittere ꝯiugē·ꝑtinet aūt ad ingens vxoris exiciū q̄ habēs odio virū vel infirmitatē eius nō cōſiderans quaſi cā pietatis opatur impietatē·maxīe cū apl's ꝑcipiat·Nolite inquiens fraudare inuicē niſi ex ꝯſenſu ad tps vt expeditius vacetis oracõni·et iteꝝ·reuertimini in idipm ne temptet vos ſathanas · hoc aūt dico ꝓpt̄ incontinētiā vr̄am·ergo ſi nō ex ꝯſenſu vtriuſqꝫ coniugis factū eſſe ꝓbatur nō fraudētur inuicem ſꝫ reuertant̄ in idipm · ꝑſtim cū dicat apl's·vxor ꝑtātem ſui corporis nō habet ſꝫ vir·et vir poteſtatē ſui corporis n̄ hꝫ ſꝫ mulier ¶ Iteꝫ ex ꝯcilio cabilonēſi caplo·iiij·

Non ſepet̄ a viro q̄ corā epo filiū ſuū tenuit fraudulent̄

Dictū eſt· nobis quaſdā feminas deſidioſe quaſdā vero fraudulenter ut a viris ſuis ſeparentur ꝓprios filios corā epo ad ꝯfirmādū tenuiſſe·Vñ nos dignū duximus vt ſi qua mulier filiū ſuū deſidia ā fraude aliqua corā epo tenuerit ad confirmanduꝫ ꝓpter fallaciā ſuam aut ꝓpt̄ fraudē quamdiu viuit penitentiā agat·et a viro tñ ſuo nō diſcedat·¶ Itē ex concilio maguncieñ caplo·x·i clauſtro ſancti albani habito·

Sepetur et ğui penitētia plectant̄ qui filiolā ſuā vel ſpūalē matrē duxit in vxorē

De eo ꝙ interrogaſtis ſi quis filiolaꝫ ſuam duxerit in vxorē·et de eo qui cōcubuit cū matre ſpūali ⁊ de eo q̄ filiuꝫ ſuū baptizauit· et cuius vxor eū de fonte ſuſcepit hac cauſa vt diſcidiū fieret ꝯiugij ſi poſtea ꝑmanere i tali copulacõne poſt·de talibꝰ ſic reſpōdendū eſt· Si filiolā aut ꝯmatrē ſuā aliquis in ꝯiugio duxerit ſepandos eſſe iudicamus et graui penitentia plectēdos eſſe· Si aūt ꝯiuges legitimi vnus aut ambo ex induſtria fecerint vt filiū ſuum de fonte ſuſciperent ſi innupti ꝑmanere voluerint bonuꝫ eſt· Sin aūt grauis penitentia inſidiatori iniūgat̄ et ſimul maneāt·et ſi ꝑuaricator ꝯiugij ſupuixerit acerrima penitētia mulctetur ⁊ ſine ſpe ꝯiugij maneat· ¶ Itē nicolaus pp̄ radulpho bituriceñ epo·

Nō ſeparetur ab vxoribꝰ qui filiaſtros ſuos corā epo tenent·

De hijs qui filiaſtros ſuos ad ꝯfirmacõnē corā epis tenēt · id ē q̄ filios vxoris ſue de viro priori dum criſmātur ab epiſcopis ſup ſe ſuſtinent ſi in ſciētia ſicut aſſeris fiat·licet ſit peccatū tñ non vſqꝫ ad ſepacõnem ꝯiugij puniendi ſunt ·lugeant tamen et digna penitentia hoc luentes dño dicant·delicta ignorantie noſtre ne memineris·¶ Item iohannes papa anſelmo lemouiſine eccleſie epo·

Non ſepetur· ab vxore qui filiū ſuum neceſſitatis cauſa baptizauit·

Ad limina beati petri aploꝝ ꝑncipis hic pñs homo noie ſtephanus orationis cā veniēs nr̄o ꝑſulatui ſuggerēdo innotuit ꝙ filium ſuum in extremo vite poſitū necdū vnda baptiſmatis lotū abſentia ſcꝫ ſacerdotum nimia cogente neceſſitate baptizauit eūqꝫ ipe ꝓprijs manibꝰ retinēdo ſuſcepit· atqꝫ ꝑ hui9 rei negocō noticie tue patefacto reuerētia tua q̄ſi rectitudinis zelo flagrans ꝑfatum

ei non ſit ablatum ius·et cum non habeat alter ius petendi nec reliquus ei teneretur ſoluere·q: vbi nulla eſt peticõ ibi nulla ē mora ·vt ·ff·de·v·ob·pupillus·ſed nõne vidꝛ ꝯtrariū·xxxij·q·i·dixit·vbi dicit' ꝙ dñs ſolam cauſaꝫ fornicacõis excepit quare vxor ꝑt negare debitū viro vel econuerſo·ſed illud ſane intelligas ꝙ ob ſolā fornicacõnem poterit eam repellere de domo ſua et ab omni cura dimittere·dum tñ illđ intelligas ꝓut no·xxviij ·q·i·ydolatria · ſꝫ plures ſunt cauſe ꝓpt̄ quas non cogitur reddere debitū viro·ſꝫ in illis caſibꝰ nō ꝑt eam a ſe abicere licꝫ poſſit ei debitum negare· Itē ſi vterqꝫ filiū ſuum de ſacro fonte leuauit neut' habet ius petendi·et licet neutri ſubueniatur peticõnis iure vtriqꝫ tñ ſb̄uenitur iure replicacõnis·vt ext̄ de diuor·ſignificaſti· et bonū ſile eſt ex̄ de excep·cū eccleſiaſtice ·ſed q̄đ ſi ꝓmiſerūt ꝑpetuā ꝯtinentiā et alter poſtmodum fornicatur nunquid poterit reliquus tūc petere debitū·videt' ꝙ poſſit etiā ſi ambo fornicati eſſent·et etiā ſi iurauit nō repetere eam·extra de iureiurā·tua·ar·cōtra xxxiij·q·v·ꝙ deo·Ren·ꝙ non ꝑt petere ſed eccleſia coget reliquum reddere debitum·ut extra de diuor· ex literis·

Dictū eſt·fallatiam · ar· ꝙ dolus nemini debet patrocinari · vt·xv· q·vi ·c·i· et xx·q·iij·ꝯſtituit·ff·đ dolo·l·nec ex dolo·

¶ Penitentiaꝫ· ſcꝫ interiorem·i·ſꝑ doleat ſe feciſſe· hꝰ·ſic·l·di·clerico

De eo·ſpe·ſic ·xxvij· q·i· hij qui·

Ad limina·i·notuit·i·notificauit·

b ¶ Neceſſitate· iteꝫ eſſet ſi abſqꝫ neceſſitate·ſꝫ tūc ei penitentia imponenda eſſet et vrgentiſſima neceſſitas excuſat· de cōſe·di·i·ſicut· non tamen pater filium in neceſſitate cōfirmabit ·q: illud epiſcopale eſt·de conſecratione·di·v· manus·

hominem a ſua ↄiuge iudicauit eſſe ſeparandum· qđ fieri nullatenus debet dicente ſcriptura a domino iunctam eſſe viro vxorem et quos deus coniunxit homo non ſepet· Unde et dñs in euãgelio nõ dimittere vxorem ſuam poſſe niſi cauſa fornicacõnis aptiſſime iubet· et nos tante auctoritatis pcipua freti iuſſione dicimus dimittendũ nõ eſſe et inculpabile iudicandũ quod neceſſitas intulit· nam hoc baptiȝandi opus laicis fidelibus iuxta canonicam auctoritatem ſi neceſſe fuerit facere libere conceditur· Unde ſi ſupradictus genitor filium ſuum corpore moriente aſpiciens ne anima perpetua morte peunte dimitteret· ſacri vnda baptiſmatis lauit vt eum de poteſtate auctoris mortis et tenebrarũ eriperet ⁊ in regnũ xpi iam regnaturum ſine dubitacõne tranſmitteret benefeciſſe laudatur· et idcirco ſue vxori ſibi iam olim legitime ſociate impune quãdiu vixerit iudicamus manere coniunctum· nec ob hoc contra prefatas auctoritates diuinas aliquatinꝰ ſeparari debere· ¶ Filia dicitur ſpiritualis non ſolum eius q̃ accipit ſed etiam eius qui trine merſionis vocabulo eam ſacro baptiſmate tingit· Dicitur etiam ſpiritualis filia ſacerdotis que ei peccata ſua confitetur· harum omnium flagicioſa commixtione ⁊ eadem pena plectẽda eſt· ¶ Unde nicolaus papa ait· **Par penitentia ei indicitur qui ſpũalẽ filiã ⁊ penitentialẽ ſuã violare monſtratur·**

OMnes quos in penitẽtia ſuſcipimus ita noſtri ſpũales ſunt filij vt ⁊ ipi quos vel nobis ſuſcipiẽtib⁹ vel ſub trine merſiõis vocabulo mergentibus vnda ſacri baptiſmatis regenerauit· Siluester quoq; doces ãmonet vnumquẽq; ſacerdotum vt nullus cauſa fornicacõis ad ſuam penitentialem accedat· q: ſcriptum eſt· Omnes quos in penitentia ſuſcipimus ita ſunt filij noſtri vt baptiſmate ſuſcepti· Quaꝓpter ſi quis h̃ ſcelus ꝑpetrauerit non ſolũ dignitatis honorẽ amittat· verum etiã vſq; ad exitum vite iugi penitẽtie ſubdatur· ¶ Itẽ celeſtinus papa· ¶ De eodem·

SI quis ſacerdos cũ filia ſua ſpũali fornicatus fuerit ſciat ſe graue adulteriũ conmiſiſſe Idcirco femina ſi laica ẽ omnia derelinquat et res ſuas pauperibus tribuat· et conuerſa in monaſterio iugi penitẽtia deo vſq; ad mõtem ſeruiat· Sacerdos autem q̃ malum exemplum dedit hominib⁹ ab omni officio deponatur· et pegrinãdo· xij· ãnis peniteat· poſtea vero ad monaſterium vadat ibiq; cunctis diebus vite ſue deo ſeruiat· ¶ Idez de eodem·

NOn debet· epus aut preſbr ↄmiſceri cuȝ mulierib⁹ que ei ſua cõfeſſe fuerint peccata· ſi forte qđ abſit hoc acciderit ſic peniteat quomõ đ filia ſpirituali epus annis· xv· preſbiter annis· xij· et deponatur tñ ſi in cõſcientiaȝ populi deuenerit· ¶ His itaq; auctoritatib⁹ apparet q̃ ſiue ꝓpriũ ſuũ ſiue viri tantũmodo filiũ mulier de ſacro fonte ſuſcepit non ideo a viro ſepanda eſt· qđ et de viro ſimiliter oportet intelligi·

Q II

SPonſalia ante ſeptennium ↄtrahi non pñt· ſolo enim conſenſu cõtrahuntur· qui interuenire nõ p̃t niſi ab vtraq; pte id intelligatur qđ inter eos agitur

a ¶ Dicẽte· s· xxvi· di· deinde· b ¶ Neceſſitas· ſ· de cõ· di· i· ſicut ẽ· xxxiij· q· i· c· i· ↄnõ ergo qđ priꝰ factũ ẽ legitime ꝓpt ſupueniẽtem c ¶ Dixerit· ↄ cãm infringi debet· etiã q̃uis res deuenerit ad eũ ſtatũ a quo incipere nõ potuit· ut· s· di· lv· precepta· d ¶ Auctoritates· ſcȝ quos deus ↄiunxit homo nõ ſepet· et vbi dicit᷑ vxorẽ nõ eſſe dimittẽdã niſi cauſa fornicacõnis· xxxiij· q· ij· quos deꝰ

e OMnes· hec ↄtria capl'a ñ inducit· G· niſi ut oſtẽdat quot modis dicatur filius ſpiritualis·

f ¶ Ut in baptiſmate· non notat omnimodam ſimilitudineȝ niſi quo ad ipſum ſacerdotem qui ſuſcipit i penitentiam filiꝰ enim eius bene poteſt ducere quam pater recepit ad penitentiam non tñ quã immerſit i baptiſmo· multa enim attenduntur in baptiſmo que non attenduntur in penitentia· ſi enim te ſuſcipio ad penitentiam non ideo parentes tui michi compatres ſunt· et p baptiſmum plena ſit remiſſio peccatoruȝ nõ aũt p penitentiam· ſi g̃ laicus i neceſſitate audiat peccata alicuiꝰ mulieris non p̃t poſtea cũ ea ↄtrahere· ar· h· ſi tñ cõtrahit forte tenet matrimonium· videtur enim tñ hoc ſacerdoti ꝓhiberi cũ eius tñ ſit officium audire peccã cõfitẽtium ſ; nunqđ ſacerdos orientalis audiet peccã vxoris ſue· nõ· q: nec ipa ei libere ↄfitetur ſi cõmiſit adulteriũ· ſ; obicio· tu dicis h q̃ i baptiȝando cõpaternitas contrahitur· ſed monachi ex officio qñq; debent baptiȝare et tñ nõ pñt fieri cõpatres· vt· xviij· q· ij· puenit· R̃n· pñt eſſe ↄpatres baptiȝando non leuãdo· xvi· q· i· placuit·

g ¶ Iugi penitẽtia· i· interiori· q: cõtinua delictorũ memoria multũ opatur· de pe· di·

h SI quis· derelinquat· nã ꝓſcribit᷑ q̃s rebꝰ ſuis· rõne delicti· xxvij· q· i· ſi quis rapuerit· vi· q· i· §· ſi q̃s cũ· et ita eſt ꝓceptum· iij· c· iudas· ↄh ſimiliter ꝓcepti ẽ nõ tñ erat monacha q: illđ volunta

i Cõuerſa= tis ẽ· ſ; tenebitur ibi rõne delicti· xx· q· i· ſicut· licȝ quidam iſta velint intelligere de conſilio·

k ¶ Peregrinãdo· ⁊ ita ſacerdos p̃t agere publicã penitẽtiam· đ pe· di· vi· ſacẽdos· qđ ↄcedo de depoſito ſine ſpe reſtitucõis ſcȝ q̃ publicam penitentiã et ſolemnẽ agere poſſit· vt dixi· l· di ↄfirmandũ· licet alij dicant contra· lxxxi· di· dictum·

l NOn debet· duodeci· magis q̃ peccat ſacerdos ↄgnoſcendo filiam ſpũalem q̃ vxorẽ alterius q: ꝓ hac imponitur penitẽtia· xij· annorum ꝓ illa· x· vt lxxxij· di· preſbiter· ↄdus niſi ꝓ publico crimine quod i noticiam populi deuenerit· l· di· ſacerdotes· cũ· c· ſequẽti·

m ¶ In ↄſciẽtiã· nõ ẽ q̃ q̃s deponen·

n SPonſalia· hec eſt ſcđa queſtio vtrũ ſcȝ int᷑ infantes ↄtrahi poſſint ſpõſalia· dicũt quidã q̃ nõ· ſ· e· c· ↄ· cũ enim infanſtia duret vſq; ad ſeptẽniũ· C· đ iur· delib· et ſi infãti· et etas illa neſcit q̃d videat· ut· C· đ fal· mo· l· i· et cũ infantes adhuc conſentire non poſſũt ſpõſalia nõ cõtrahũt q̃ ſine cõſenſu ↄtrahi non poſſũt extra de deſponſa· impube· acceſſit· ff· de ſpon· in ſpõſalib⁹· niſi ꝓximi ſint ſeptennio ita q̃ ſint capaces intelligẽtie· Ad matrimoniũ aũt contrahẽdũ tria exigũtur ↄſenſus et q̃ ſit pubes et ad coeundũ potens· ar· xxxiij· q· i· c· i· naȝ non p̃t viderí nupta que virum pati nõ p̃t· vt· ff· qñ dies le· ce· l· vl· ſi tñ et an etatẽ illã coire poſſ; teneret matrimoniũ· ar· p̃dicte legis· et extra de deſpon· impub· puberes· et· c· de ill·

o UBi nõ eſt· h capl'in et de matrimonio et de ſpõſalib⁹ intelligi p̃t· ſm q̃ de ſponſalib⁹ dic ↄiugiũ id ẽ ꝓmiſſio futuri ↄiugij ſ· e· q· v· noſtrates·

p ¶ Nichil· ſ; poñe q̃ pentes iurauerint q̃ filios et filias dent nuptui ad inuicem nunquid poterunt ſe obligare ad alienum factũ cũ alienum factuȝ nemo p̃t ꝓmittẽ· Inſti· de inutili ſtipu· §· ſi q uis aliũ· Item nunq̃d ſũt piuri ſi filij non ↄtrahũt· R̃n· in matrimonio ſpeciale eſt q: alienũ fcm poteſt promitti nec ſunt rei piurij licet filij nõ ↄtrahant dummodo parentes dent operam quam poſſunt· extra de ſpõ· ex literis· et ſ· xxxi· q· iij· ſi quis parentes· vel p̃t dici q̃ intelliguntur ꝓmiſſe q̃ darent operam vt fieret· ff· de v· ob· quotiẽs· et in· l· illa· inter ſtipulantem· Item et hoc eſt ſpeciale q̃ alteri poſſumus paciſci ſup voto· vt extra qui clerici vel vo· vemiens· Item ſi parentes apponunt penã in ↄtractu ſpõſaliuȝ pena peti non p̃t· q: matrimonia nõ pñt aſtringi vinculo pene· vt· ff· de· v· ob· ticia· Cõſueuit dubitari· ecce aliqui contraxerunt ſponſalia de futuro volũt ſe mutuo conſenſu abſoluere queritur an pñt· h· dicit q̃ non· et eſt ar· ꝓ eo· xxxi· q· vl· c· vnico· alij dicũt q̃ ſi iurauerit

poſſunt ſe mutuo abſoluere· extra de ſpõ· preterea· ſed· h· dicit alexandrum ibi potius magiſtraliter ꝙ papaliter reſpondere·
¶ Cõſentiũt· ar· ꝙ ſequẽs ratihabicõ confirmat prius factũ inualidum· ex̃· de iur· pa· cura paſtoralis· xvi· q· i· qm̃ quicquid· ſed eſto ꝙ aliqui añ· vij· annũ ↄtrahũt ſponſalia poſt ſeptennium nõ contradicũt nec etiã expſſe cõſentiũt nunquid ſũt ſpõſalia ↄfirmata· vel pone ꝙ aliqui ante puberes annos ↄtraxerunt ſponſalia poſt pubertatem nõ ↄtradicũt nec expſſe conſentiũt nũquid ſũt ſponſalia ↄfirmata per talem taciturnitatem· vid: ꝙ adhuc inquirendũ ſit ab eis an ꝑdurent in ꝑori ↄſẽſu· ar· xx· q· i· illud· ⁊ xxviij· di· de hijs· econtra vid: ſuffi cere quia non ↄtradicãt· ex̃· de dſpõ· impu· de illis· et· c· lr̃as· et· c· acceſſit· dico ꝙ ſi ſimul' habitant et nõ ↄtradicũt poſt etatem legitimã mr̃imoniũ ẽ ↄfirmatũ· ut· ff· de ritu nupti· minorem· ſecus ſi ſeorſũ habitant· ut ex̃· de deſpon· impu· atteſtacões·

Probatur ergo ſponſalia non poſſe contrahi inter pueros quoꝝ etatis infirmitas ↄſenſum non admittit·
¶ Teſtatur hoc nicolaus papa dicens·

Ante tp̃s ↄſentiẽdi ↄiugiũ contrahi nõ poteſt·

Ubi non eſt ↄſenſus vtriuſq; ibi coniugium non eſt· Ergo qui pueris dãt puellas i cunabulis et econuerſo nichil faciunt niſi vterq; puerorũ p9quam venerint ad annos diſcrecõnis conſentiant· nec eſt coniugium ſi fit ↄſenſ9 vtriuſq;· etiã ſi pr̃ ⁊ mr̃ h fecerint et voluerit

Q. III

Quod autem ſpirituales vł adoptiui filij naturalib9 copulari non poſſint nicolaus papa reſpondens ad cõſulta bulgaroꝝ teſtat̃ ita dicens·

Qui de ſacro fonte ſuſcipitur filius eſt eius a quo ſuſcipitur·

Ita diligere debet homo eum q̃ ſe ſuſcepit de ſacro fonte ſicut patrem· Item· eſt inter fratres et filios ſpirituales gratuita et ſancta conmunio que dicenda non eſt conſanguinitas ſed habenda ſpiritualis proximitas· vñ inter eos arbitror nõ poſſe fieri q̃libet legale ↄiugium· qm̃ quidem nec inter eos qui natura et eos qui adopcõne filij ſunt· venerande romane leges matrimonia ↄtrahi pmittũt· Itẽ· ſi inter eos nõ ↄtrahit̃ mr̃imoniũ quos adopcõ cõiũgit· quãto poti9 a carnali optet inter ſe contubernio ceſſare quos p celeſte ſacramentum regeneracõ ſancti ſpũs iungit· Longe inquit ergo ↄgruentius filius patris mei vel frater meus appellatur is q̃ diuina gratia potius quam humana voluntas vt filius patris mei vel frater meus eſſet elegit prudentiuſq; ab alterna corporis conmixtiõne fecerimur· ¶ Item zacharias ep̃s ſeru9 ſeruoꝝ dei reuerentiſſimo theodoro epiſcopo eccleſie ticinenſis·

Filia ſp̃ualis carnali filio nubẽ nullo modo poteſt·

Pitatium· qð nobis tua reuerenda caritas obtulit p qð nos ſciſcitari voluiſti ſi liceat filio cuius pater alterius filiam ex ſacro baptiſmate ſuſcepit ſuſceptam id eſt ſpiritualem eius patris filiam quod dici crudele eſt in matrimonio ſuſcipe qð apud te enormiter aſſeruiſti cõtigiſſe· Sꝫ bene tua ſancta fraternitas compertum habet qð dñs moyſi precepit dicens· Turpitudinẽ patris tui vel matris tue vel ſororis nõ reuelabis turpitudo enim tua eſt· Cũ ergo a ꝓpria ↄſanguinitate iubemur abſtinere· multomagis a ſp̃uali patris nr̃i filia om̃i excuſacõe ã argumẽto ſepoſito ſub nimia diſtrictione nos cauere conuenit· ne in iram diuine examinacõnis icidat· ſi quis tali facinore ꝑmixt9 minime reſtrinxerit frena luxurie· Unde etiam om̃es cauendi ſunt a tali facinoris conmixtione ne in perpetuum pereant· Sed hunc qui huius pnicioſe temeritatis anime ſue ſalutẽ dſpiciẽs impio ſe miſcuerit matrimonio per omnia tua fraternitas ſtudeat ſepare ⁊ penitẽtie digne ſubmittere· quatinus ab eterna damnacõne erutam animam eius lucreris· Item zacharias· et deuſdedit

Filio ſuo filiam quã de ſacro fonte ſuſcepit tradere nullus audeat·

Queſtio· iij·
Quod autem· ad intelligentiam huius queſtionis no· ꝙ triplex eſt ↄgnatio ſcilicꝫ carnalis de qua agitur· xxxv· cauſa p totũ· legalis et ſp̃ualis de quibus hic agitur· cognacõ ſp̃ualis ↄtrahitur p ſeptũ dona baptiſmi ſecũdũ ꝙ dixi· ſ· e· q· i· c· i· et talis cognacõ diuidit̃ in paternitatem et filiacõnẽ et fraternitatẽ et ſororitatem· ſed non ꝓcedit vlterius ſcilicet ad nepotes· q: aliquis ſit pater et filius vel frater vel ſoror ſp̃ualis· ſed nullus ſit nepos ſp̃ualis· ſpiritualis itaq; filia non p̃t copulari filio carnali cum illi ſint inter ſe fratres ſp̃uales· vt hic in· c· i· legalis ↄgnacõ eſt que fit p adopcõnẽ vel p arrogacõnẽ· dicimur autẽ arrogare illum qui ſui iuris eſt· et p arrogacõnẽ trãſit in nr̃am ꝑtãtẽ adoptare dicimur illũ qui eſt in alterius ꝑtãte et nõ trãſit i nr̃am ꝑtãtẽ et fit arrogacõ auctẽ pncipis· adopcõ aũt p quẽlibet magiſtratum· vt inſti· de adop· § ij· et· iij· filij aũt naturales non pñt copulari filijs adoptiuis· ut ĩ· c· i· ſꝫ de filijs ſp̃ualib; nõ eſt ꝓhibitũ qn̄ poſſint copulari filijs adoptiuis· ſꝫ tñ ſcias ꝙ inter collaterales vt inter fratrem naturalem et ſororem adoptiuam nõ impeditur matrimonium ſi quãdiu durat adopcõ· ut extra de cogna· le· ſi qua· ſꝫ inter aſcendentes et deſcẽdentes ꝑpetuo impeditur matrimoniũ licet ſoluatur adopcõ· vt· ff· de ritu nup· l· qn̄ etiam· Item p̃t dici ꝙ filius qui adoptatur non dico arrogatur poſſit copulari filie naturali cũ adoptiuus non tranſeat in poteſtatem adoptantis· ut inſtitu· de adop· § ij· ſed poteſt dici ꝙ filius illegitimus p̃t copulari adoptiue· quia illegitimus non eſt i poteſtate patris ut inſtitu· de nup· § ſi· licꝫ illegitimus non poſſit copulari filie ſp̃uali· alij dicũt· ꝙ nec adoptatus nec arrogat9 p̃t copulari naturalibus· quia licet adoptatus non tranſeat in poteſtatem adoptantis· acquiruntur tñ ei quedam iura ex adopcõne que diſſoluuntur p emancipationẽ· ut· C· de adop· l· pen' § pn'

Ita dilige· i ter eos· ſꝫ vltra filiũ nõ ꝓtẽditur· nepos em̃ meus et fr̃ cum filia mea ſp̃uali bñ cõtrahũt· ar· inſtitu· de nup· § eius vero mulieris· et q: nuſq; ꝓhibent̃·
¶ Quando quidem· hec non ẽ bona racõ q: leges pmittũt· ⁊ẽ· q̃nq; em̃ leges ꝓhibẽt mr̃imonium nec tñ canones vt inter tutorẽ et pupillã inter ſenatorem et libertam vt· ff· de ſpon· tutor· et leges ꝓhibẽt acoſitos tñ nõ canones· xv· q· iij· § cũ autem·
Pitacium· a petẽdo· et dr̃ carta ↄtinens peticõnem alicuius·
¶ Vel ſororis· ar· ꝙ in p̃mo vel ſcdo gradu dñs papa ſi velit non poſſit diſpenſare q: a naturali iure habuit inicium ⁊ in veteri teſtamẽto fuit ꝓhibitum ne q̃s ſororẽ i vxorem accipet· quia licet de ſola ſoror̃ dixerit tñ ſub appellacõne ſororis ↄtinet̃ neptis· ar· xxij· q· ij· queritur cur patriarcha· i tercio gradu non fuit prohibitũ q: in eo diſpenſauit gregori9· ut· xxxv· q· iij· q̃dã· alij intelligũt ꝙ fuit ꝓhibicõ fcã tñ de p̃mo quia in ſcdo gradu ut dicunt cõiũgũtur· ſed in leuitico expſſe inuenitur ꝓhibitus ſcd̃us gradus in cõſanguinitate et affinitate primi generis· vbi dr̃· turpitudinem ſororis tue et filie eius non reuelabis filiam filie eius non ſumes q: vna caro ſũt· turpitudinem filie tue vel neptis ex filia nõ reuelabis· ſꝫ obuiat extra de diuor· gaudemus· vbi dicitur ꝙ ſi pagani ↄtraxerũt in ſcdo gradu poſt ↄuerſionem nõ ſunt ſepandi· ſed dic ꝙ in leuitico ꝓhibet̃ ſecundus gradus in deſcẽdẽtib; nõ in collateralib;· vnde in ſcdo gradu collaterali bñ p̃t papa diſpenſare· videtur tñ ꝙ ſit ꝓhibitus· xxij· q· ij· querit̃· ſed ibi ẽ ar· ↄtra· q: ipſe duxerat eam· ſed adhuc obſtat· ex̃· de reſtit· ſpo· lr̃as· vbi dicitur ꝙ papa non p̃t diſpenſare in ſcdo gradu· ſed dic ꝙ nõ p̃t ita de facili· extra de ſtatu· mo· cum ad monaſterium·
¶ Multomagis· i· multo ſanctius q: religioſiores ſunt copule mentium ꝙ corpoꝝ· ar· xxvij· q· ij· coniuges· xxxiij· q· v· quod deo· et· ar·

q pater ſpūalis magis ſit diligendus q̄ carnalis·ij·q·vij·qualis ſen tentia·ſed ſuperiori capitulo dr q eque·ſed illud non remouet quin plus·cui ergo potius teneor ſubuenire in nccitate carnali in bñficio tꝑaliū exhibicōne·nā de carnali eſt dictū honora patrē·lxxxvi·di·nō ſatis·In exhibicōne autem reuerētie plus eſt deferendum ſpūali·xxx·di·c·i·Iohannes·nō credo nec capl̄m ꝯtradicāt·b·

Non optet·q: in dīna·i·in eccīaſtica ꝯſtōne·ar·iij·q·v·quia·

b Filij pt̄ iſtuꝫ·p quē ꝯpaternitas eſt contracta vel fraternitas ſpiritualis·

c Vñ vrbanꝰ·iſtū p̄ceſſit paſca lis·ar·i·q·iij·ſaluator·et ex ō ſpō·duo·licet p̄ter ſolitū·qd ē verū de p̄mo·ſed ſequens capitulū attribui tur paſchali ſcdo qui ſm cronicam ſucceſſit vrbano·

Sup qbꝰ·Fe mina·de cō·di·iiij·mulier·eſt ꝯtra·ſꝫ hoc in neceſſitate intelligi

Poſt tur ſuſceptuꝫ·ſi intelligimus hoc capl̄m ꝑut alexander innuit·vt ex de ꝯgna·ſpi·c·i·vt ſcꝫ deroget·ei p p̄cedēs capitulꝫ legas lrām prout iacet·vel ſi vis potes addere in littera·

f Nō pn̄t ꝯiūgi·ſuple filijs ſpiritualibꝰ·et ſic nō ē correctū·ꝛ male itellexit alexāder ħ·c·nā dixit·c·vrbani ēe poſterius et ita derogare alij·c·paſchalis·cū tn̄ vrbanus paſchalem p̄ceſſerit·ſed dici pt̄ q hec lrā eſt mendoſa·nā debꝫ dici in·§·paſchalis p̄mus·nā p̄mꝰ paſchalis preceſſit vrbanū ſecundum·vnde nichil ē ita in lrā ſupplendum et eſt ħ abrogatū·et intelligitur ꝑut ſonat et huic antiquo iuri innititur illa ꝯſuetudo extra de ꝯgna·ſpi·ſup eo·

Non oportet filiam ſuam quaꝫ de fonte ſacro ſuſcepit aliquā de filio ſuo in mr̄imonio tradere·q: in diuina ſententia germani eſſe inueniuntur·ſi quis tali facinore cōmixtus minime reſtrinxerit frena luxurie ab eccleſia catholica abhominabitur·Sed ſi conuerſus fuerit poſt ſepacōnem·vij·annis penitentiam gerat·cōſcijs ſimul cū auctore ſit iſta cōditio id ē ſimul cum operatoribus et conſentiētibus peniteāt ¶ Filij vero filieve ſiue ante cōpaternitateꝫ ſiue poſt nati ſint licite cōiungi poſſunt·¶ Vnde vrbanus papa·ij·ſcribit vitali brixienſi p̄ſbro·

Filij vel filie ante vel poſt cōpaternitatem geniti legitime coniungi poſſunt·

Vper quibꝰ nos conſuluit tua dilectio hoc videtur nobis ex ſententia reſpondēdum eſſe·vt et baptiſmus ſit ſi inſtāte neceſſitate femina puerꝝ in nomine ſancte trinitatis baptizauerit·et quia ſpiritualium parentum filij vl' filie ante vel poſt ꝯpaternitatem genite pn̄t legitime coniungi·preter illā pſonam p quā cōpatres effecti ſunt·¶ Paſchalis vero·ij·poſt cōpaternitatē genitos copulari ꝓhibet ſcribens regino epō·

Qui ex ꝯpatre vel cōmatre poſt ſuſceptos filios de fonte nati fuerint coniungi non poſſunt·

Poſt ſuſceptum vero de ſacro fonte filium vel filiam ſpūalem qui ex cōpatre vel cōmatre nati fuerint matrimonio coniungi non poſſunt·quia leges ſeculi non emancipatos adoptiuis ꝓhibēt copulari·¶ Ideꝫ ex libro digeſtoꝝ·ti·de ritu nuptiarū p̄ꝑditur·in quo ita legit̄·

Er adopcōnem queſita frater

Relictam·hec eſt quarta queſtio·an quis poſſit accipere in vxorem relictam compatris ſue vxoris·et licet ſub huiuſmodi forma verborum hec queſtio ꝓponatur ħ dumtaxat videtur hic poni in queſtionem·an ſcilicet aliquis diuerſis tꝑibꝰ poſſit contrahere cū duabus ꝯmatribꝰ·In tribus primis capl̄is et in vltimo dr q nō·i medijs qd ſic·G·ħ modo ſoluit queſtionē hāc·ꝗ·e·§·notandum·q: ſi vxor mea ſuſcipit filiū herte de ſacro fonte ſi poſt carnaliter vxoreꝫ meā ꝯgnoſco tūc herta efficitur michi ꝯmatꝰ ꝛ nunq̄ eam ducere potero·ut ꝗ·c·i·et·c·vl·ſi aūt vxorē n̄ cognouero tunc herta non efficitur michi cōmater·ꝛ mortua vxoē mea potero eam ducē et ita habeo duas cōmatres diuerſ tꝑibus·ut·c·medijs·ſꝫ ħ ſolutio indigna ē relatu et ideo non legamus capl'a ſm eā·cancellata ſ ea opinione·R·et·Io·fauen·qui dixerūt inter directā et indirectā ꝯpaternitatē cū non ſit autētica dico referre an cōpaternitas vel ꝯmaternitas p̄cedat carnalem copulā an ſeq̄tur·ſi p̄cedit licite pt̄ quis habē duas ꝯmatres·q: p vnionem carnis ſequentem non pertrāſitur ad vnionem ſpūs p̄cedentē·vt·ꝗ·e·poſt vxoris·ſi autem ſeq̄tur aut alter coniugum vel vterqꝫ ſuſcepit filiuꝫ alterius aut filiꝰ eoꝝ communis ſuſcipitur ab alio·aut filius alterius eoꝝ tm̄ ſuſcipitur·in p̄mo et in ſcdo caſu nō pt̄ quis habere duas commatres·in tertio pt̄·quia licꝫ aliquis efficiatur compater vxoris mee nō tamen eſt michi niſi filius eius ſit et meus qui leuatur de ſacro fonte·vñ breuiter teneas q ſi ꝯpat'nitas ſequatꝰ carnalem copulaꝫ in nullo caſu pt̄ aliqs habere duas cōmatres vel aliq̄ duos compatres·n̄ in ħ ſolo caū qn̄ filiꝰ tm̄ alterius ſuſcipitur de ſacro fonte·

nitas eouſqꝫ impedit nuptias donec manet adoptio·Ideoqꝫ eam quam pater modo adoptauit et emancipauit potero vxorem ducere·et ſi me emancipato illam in poteſtate retinuerit poterimꝰ iungi matrimonio Itaqꝫ volenti generū adoptare ſuadetur vt filiam emancipet·ſimiliter ſuadetur ei qui velit nurum adoptare q emancipet filium·¶ Si qs vero aliquo fortuito caſu filiā ſue cōmatris vxorem acceperit non cogitur eam dimittere·¶ Vñ in triburienſi ꝯcilio legitur·

Nō cogit̄ quis dimittere filiam ſue ꝯmatris quā duxit in coniugem·

Illud etiā nec canonica inſtitucōne diffinimus nec interdictione aliq̄ refutamꝰ·ſꝫ ꝓpt̄ eos q̄ diuerſe ſentiūt de eo ħ loco aliq̄d cōmemoramus·Si quis ſue ſpiritual' ꝯmatris filiā fortuitu et ita ꝯtingēte reꝝ caſu in ꝯiugiū duxerit cōſilio maiori ſuato habeat·atqꝫ honeſto legitimo ꝯiugio operā det·

Q IIII

Elictā vero ꝯpatris vxoris ſue nullus in ꝯiugē ducere poteſt·¶ Vnde nicolaus papa ſcribit conſtantieſi epō ſalomoni·

Duas ꝯmatres alicui hr̄e nō licet·

Ciſcitatur a nobis ſanctitas veſtra ſi aliqs homo duas cōmatres habere valeat vnā poſt alteram·in quo meminiſſe debet ſcriptū eſſe·erunt duo in carne vna·Itaqꝫ cum conſtet quia vir et mulier vna caro p ꝯnubiū efficiuntur·reſtat nimirum virū ꝯpatrē ꝯſtitui illi mulieri cuiꝰ mr̄imonio aſſumpta vxor cōmater eſſe videbatur·et idcirco liquet virū illi femine nō poſſe iungi in copula que commater eius erat

e ¶ Emancipatos·nam filius emācipatus bn̄ poteſt copulari filie adoptiue·ut·ff·de ritu nup·p adopcōnem·et·l·emancipato·

Illud·filiam ꝯmatris·poſſe ducere in vxorem·

i ¶ Diffinimus·imo poſtea diffinit·et ita in re dubia fertur ſententia vbi de iure dubitabatur·

k ¶ Filiam·hic vides q pater ſpūalis poteſt copulari ſorori filie ſpiritualis et ſimiliter filie poteſt·quia talis ꝯgnacō nō extenditur·ſimiliter dico q pater poteſt ſumere filiam ſpūalem filie carnalis·licet enī congnatio ſpiritualis deſcendat de patre ad filium non tn̄ de filio ad patrem·¶ Fortuitu·idem ſi expoſito·ar·q·i·dictū· Q· iiij·

S n̄ in ħ ſolo caū qn̄ filiꝰ tm̄ alterius ſuſcipitur de ſacro fonte·

S Ciſcitatꝰ·ꝯnubiū·i·p carnalem copulā·ut xxvij·q·ij·agathoſa·

S I pater·octo·ſeptennis penitentia indicitꝰ ꝓ quolibet peccato mortali·ut·xxxiij·q·ij·ħ ipm·niſi aliud ſuadeat enormitas criminis vel dignitas pſone·ut·xxxiij·q·ij·hoc ipm·§·ħ aūt·

S I quis·coniugio·i·ex coniugibꝰ·

b ¶ Vel xp̄ianitatis·in mergendo·s·i·q·ij·qd quidā·alij·exponūt deberit xp̄ianitatis miniſteriū·id ē tenuerit ad catheciſmuꝫ vt de con·di·iiij·in catheciſmo·

a ¶ Compatres· expreſſe hic colligitur ꝙ cum alter coniugum ſuſcipit filium alicuius ſtatim ambo coniuges efficiuntur compatres illius ergo nec refert an poſt carnaliter cōmiſcerentur an non prout voluit dicere· G· ꝗ· e·· § notandum·
b ¶ Caro ergo per ſponſam de preſenti non acquiritur cōpaternitas cum canon hoc ponet pro racōne· qꝛ ſunt vna caro effecti· Item ſi hec ē cauſa quare cō
trahitur cōpater
nitas qꝛ vna caro
eſt effectus cū ea
ꝗ ꝑ coitū fornica
rium contrahitur
cōpaternitas· naꝫ
qui adheret me=
retrici vnum cor=
pus efficitur cum
ea ut· xxxij· q· iiij
in eo· nam et affi/
nitas acquiritur
ꝑ coitum fornica=
rium ut· xxxv· q·
·iiij· de inceſtis· et
·c· nec eam· extra
de eo qui cogno·
conſang· vxoris
diſcrecōnem· qui
dam tamen refu=
giunt dicere ꝙ ꝑ
fornicarium coitū
ꝯtrahitur cōpater=
nitas cū cōpater=
nitas ſit vinculuꝫ
ſpūale·
Q Vi ſpūalem
duo hec ca=
pitula in eodem
caſu loquntur· ſed
in ꝓmo caſu dici=
tur ꝙ aliqua ꝑt
habere duos com
patres quoꝝ ſe=
cūd9 ſuſcipit filiū
ꝓmi de alia vxore
in ſcdo dicitur ꝙ
quis poteſt habē
duas cōmatres ꝗ
rum ſecunda ſuſci
pit filium ꝓme de
alio viro· ſic incī=
pe cōſtructionem
liceat ei qui ſpūa
lem habet et cete
ra· Sꝫ obicit· ſi vx
or mea leuauit fi=
lium alicuius ꝺ ſa
cro fōte michi ac
quiritur cōpater
nitas per eam· ut
·s· prox· c· quare
nō ecōtra· ſi aliqs
leuat filiū eiuſdeꝫ
ꝺ ſacro fonte quē
habet ex alio vi=
ro michi per eam
nō acquiritur cō=
paternitas· ad hꝯ
Ƀn· cardinalis· ꝙ
cōiuges ſibi ꝯmunicant actōnes ſed non paſſiones· quod enim vnus cōiugum agit reliquus agere intelligitur cum ſint vna caro· ſed ꝑ hoc non aſſignatur racio diuerſitatis· quia quero quare actiones ꝯmūicant et non paſſiones· dicas ergo ꝙ cum ego nullo modo ſum pater huius pueri nec carnalis nec ad optiuus nec ſpūalis non poſſum dici ꝯpater ſuus· ꝙ non ſim pater ſpūalis patet quia filia mea copulatur licite ei Item filius meus et ille puer non ſunt fratres ſpūales· ergo ego non ſum pater ſpiritualis ipſius =ret aliquis ꝙ ꝯgnacō ſpūalis acquirē
P Oſt vxoris· neqꝫ crede= tur marito ꝑ vxorem ſicut et ꝯgnatio carnalis ſcꝫ ꝙ ſicut omnes conſanguinei vxoris ea mediante efficiuntur viro affines· ita compatres ⁊ ꝯmatres vxoris efficerentur marito ꝑ eam ꝯpatres ⁊ ꝯmatres· hoc negat hic·
c ¶ Cognacō eſt ſcilicet ſpiritualis·

cū qua idem fuerat vna caro effecꝰ ſ
¶ Item ex concilio calcedonenſi·

Octo annos peniteat qui duab9 cō miſcetur commatribus·

S I pater ⁊ filius ꝗ duo fratres cū vna muliere aut ſi quis cū ꝯmatre ⁊ filia aut cum duabus ſororib9 aut cum duabus ꝯmatribus aliquis ꝯcubuerit ſecundū antiquam et humaniorem diffinicōnem ·viij· annis peniteat ¶ Item innocentius papa exuperio epō tolletano·

Nullus duabus ꝯmatrib9 ꝯmiſceat

S I quis ex vno ꝯiugio filium ꝗ filiam alterius de ſacro fonte ſuſcepit aut ad criſma tenuerit vel xpianitatis miniſterium dederit ambo et vir et vxor compatres exiſtūt parentibus infantis· quia vir ⁊ mulier caro vna effecti ſunt· ¶ Contra inuenitur in concilio triburienſi capitulo· xlviij· **Vxorē ꝯpatris ducere ꝑt cuius ipa commater non fuerat·**

Q Vi ſpūalem habet cōpatrem cuius filium de lauacro ſacri fontis accepit et eius vxor cōmater nō eſt· liceat ei defuncto cum patre ſuo eius viduam ducere in vxorem· ſi nullam habet ꝯſanguinitatis ꝓpinquitatē· ꝗd enī· nunquid nō poſſunt ꝯiugi quos nulla ꝓpinquitas carnalis vel nulla generatio ſecernit ſpūalis· ¶ Iteꝫ ex epiſtola paſchalis pape· ij· ad regmum epiſcopum·

P Oſt vxoris obitum cū cōmatre vxoris viri ſuperſtitis coniugio copulari nulla videtur ratio vel auctoritas prohibere· neqꝫ enim ꝯgnacōni carnis ſpūs ꝯgnatio conparatur· neqꝫ enim ꝑ vnionē carnis ad vnionem ſpūs ꝑtranſitur· ¶ No
tandum vero eſt ꝙ aliud eſt ꝯmatrē alicuius ꝯgnoſcere atqꝫ aliud derelictam ab aliquo commatrem alicuius fieri· Auctoritas illa nicolai ꝑpe et calcedonenſis ſinodi illum ꝓhibet commatre ſue vxoris ī mrīmonio copulari ꝗ vxori ſue debitum reddidit poſtꝙ illius commater extitit· Illa vero auctoritas triburienſis concilij illos permittit in matrimonio copulari cuius vxor poſtꝙ a viro ſuo derelinquitur illius commater efficit· nec poſt cōpaternitatem a viro ſuo cognoſcitur· ¶ Queritur autem an vxor cum marito ſuo in baptiſmate ſimul debeat ſuſcipere pueruꝫ· ¶ De hijs ita ſcribit vrbanus papa· ij· vitali pſbro brixienſi· **Vxor ſimul cum viro filiū alicuius in baptiſmo non ſuſcipiat·**

Q Vod autē vxor cum marito ſimul in baptiſmate non debeat puerum ſuſcipe nulla auctoritate repit ꝓhibitū ſed ut puritas ſpūalis paternitatis ab om̄i labe et infamia ꝯſuetur immunis· dignū eſſe decreuim9 vt vterqꝫ inſimul ad hꝯ aſpirare minime ꝑſumant· qꝛ vero piaculare flagiciū cōmiſit ꝗ duabus ꝯmatrib9 velut duab9 ſororib9 nupſit magna iuxta modum culpe penitētia ſibi debet iiungi ¶ Illud vero triburiēſis cōcilij· qui ſpūalem hꝫ ꝯpatrē ⁊c· ante hāc ꝓhibicōnem dcm̄ intelligitur· vel vxor commater accipiatur· nō ex eodem filio cū viro ſed ex alio· **D V**

Q Vod autem cōiugia clandeſtinata fieri non debeant euariſtus papa ſcribens epiſcopis affrice teſtatur

Clādeſtina ꝯiugia fieri non debent·

f ¶ Compatur· id eſt aſſimilatur in hoc ut per vxorem acquiritur ⁊ hꝯ melius exꝓmit ſtatim· neqꝫ enim ⁊c· ſm̄ hoc reprobatur intellectus· ·G· vtrum ſi poſt quis ꝯgnoſcat vel non· ut· ꝗ· e· §· ſequenti·
g ¶ Ad vnionem· ꝓcedentem mrīmoniū ſiue carnalem copulā· alias hō ꝑtranſiretur niſi cum filius alterius tantū ſuſcipitur·
h ¶ Commatrem· vxorem ſuam factā iā ꝯmatrē alicuius· id ē poſtꝙ
ē fcā ꝯmater ali=
cuius femine quo
caū nō ꝑt ducere
aliā feminā vxo=
re mortua ſm̄· G·
i ¶ Triburienſis
meli9 diceret pa
ſchalis· tn̄ idem ē
ꝯcaſus·
Q Vod autem
repitur· ꝗ· de ꝯ· di·
·iiij· c· non plures
ꝯtra· cū leo papa
quē cōſtat ipius
ꝓdeceſſoreꝫ fuiſſe
ſtatuat nō debere
ad ſuſcipiendum
puerum de baptiſ
mo pl'es accedere
ꝗmō dicit hic qꝺ
nulla auctoritate
inuenitur ꝓhitū·
ſed licꝫ hꝯ ſancitū
fuerat nonduꝫ tn̄
in manus legētiū
venerat vel forte
vir et vxor nō re=
putantur plures
cum vna caro eſſe
ꝓbētur· s· e· ſi ꝗs
l ¶ Et in famia ꝺ
facto· crederent
enim ſtulti aliquā
ꝓximitatē ꝯtrahi
inter eos ſi ſimul
ſuſcipent ꝫ etiam
ſupfluum eſſet ut
vterque ſuſcipet
cū ex ſuſcepcōne
alteri9 vtēqꝫ ꝯpat
efficiatur· de ꝯſue
tudine tn̄ ē in qui
buſdam locis ꝙ v
tēqꝫ ſil' ſuſcipit·
m ¶ Ante hāc· ꝓ
cedenteꝫ vrbanū
que ꝯtraria ē ꝗ
ad finē· s· e· ꝓx·
n ¶ Vel vxor me
lius dixiſſꝫ vel vir
cōpater accipiat
nō ex eodem filio
cū vxore ꝫ ex alio
ſed variat ſexum
qꝛ ponit in femi=
nino gn̄e eundem
caſū quem poſuit
in maſculio in ca=
pitulo· qui ſpūalē
vbi eadē ꝑmittit
hr̄e duos ꝯpr̄es·

Q Vod autem· hic depingitur ·v· queſtio· et erat in ꝯ̄· v· thema ta quinto loco queſitum· an clandeſtina deſponſatio manifeſte preiudicet· et quidem preiudicaret ſi conſtaret ꝺ ea de clam· deſpon· ꝙ nobis· ſed quia eccleſie non conſtat de ea preiudicat ei· manifeſta probatio ergo deficit in hoc caſu non ius ſed ꝓbatio iuris· ff· de teſta· tu· duo ſunt ticij· qꝛ eccīa de occultis nō iudicat· xxxij· di· erubeſcant ſed hec queſtio facilis erat et ideo noluit eaꝫ exponere Sed pone aliam ſcꝫ vtrum clandeſtina matrimonia debeant fieri· et ꝗdem ꝙ non· ſi tn̄ fiant tenent· et ſunt clandeſtina que ſine ꝑſentia teſtiū et traductione et alijs ſolēnitatibus contrahūtur· Sꝫ cū huiuſmodi ſolemnia non ſunt de ſubſtantia matrimonij ſed ſufficiat ſolus conſenſus· quare ꝯtrahi prohibentur ſic matrimonia· Ƀn· duplici ratione· ne ſub ſpecie matrimonij fiat fornicatio· vel ne matrimonialiter coniuncti

ſeparentur ·ſepe enim matrimonio occulte contracto alter mutaret
ꝓpoſitum et dimitteret reliquū ꝓbacōnibus deſtitutum·ut·j·e·§·hijs
a Aliter·petatur·ne a ꝓpetētie eſtimetur actrix ſi ipa ꝯ̄·ut·j·xxxij·
b Precibus extra de clāde·deſpō·cū in bibicō· ·q·ij·honorāt
c Contubernia·h canon preſumit in deteriorē ptem nam vbi vertiē
piculū in tucōtem ptem interp̄tandum eſt·ut extra de homici· ad audi
entiam·s·di ·v·
ad eius· qñqꝫ tñ
p̄ſumit canon ꝓ
matrimonio·ut·
xxxiij·q·i·ſi quis
accepit·ſed nōne
in matrimonio ſu
fficit probari qđ
aliquis eam rece/
perit eo pretextu
ut eaꝫ ꝑpetuo ha
beret ſcꝫ aliud nō
ſit dictum ut·xxx
ij·q·ij·ſolet·et in
libere mulieris cō
iunctōne potius p̄
ſumitur matrimo
nium ꝙ̄ concubi=
natus·ut·ff·de ri
tu·nup·in libere·
nam cū quis non
ꝓteſtatur ſe vel
le habere aliquā
ut cōcubinā dum
modo honeſta ſit
mulier habebit e
am ut legitimam
·ut·ff·de concubi
na·l·in concubi=
natu·ſo·canon cō
ſiderat periculum
anime·ex̄ ꝺ iure
iur·cū contingat
extra de ſpō·iuue
nis·et ideo potius
iudicat eſſe forni
cacōnem ꝙ̄ matri
moniū·lex tamen
ſtrictius conſide=
rat circa mr̄imo=
nium ꝙ̄ canon·nā
ſi aliquis iurauit
ꝙ vellet aliquam
ꝑpetuo retinē ſe
cum niſi dicat ꝙ
velit eā retinere
in vxorē legitimā
non erit matrimo
nium ·ut in aūt·
quibꝫ modis·na·
effici·l·e·§·pnl·et
j·e·ſi quis dimis·
ſecus ſm canones
ut·xxxij·q·ij·ſo=
let· in hoc aūt cō
cordo leges cano=
nibꝫ ꝙ inter im=
pares perſonas n̄
preſumo eſſe ma=
trimonium niſi do
talia inſtrumen=
ta interueniant·ut·C·de nup·impialibus·§·imo·Item illud conſidero
et circa pares et impes an maritalis affectō p̄ceſſerit cōpatis pſonis
et vite ꝯiunctōne cōſiderata·ut·ff·de dona· donacōnes·Itē et famam
loci ꝯſidero·ut·extra de p̄ſūp·illud·Item ꝙ ſimul receperint ſacra· ut·x
xviij·q·i·caue·Item ꝙ dos requiratur in omni matrimonio ut hic di
et qđ hic đr potes intelligere in ſublimioribus pſonis ·nam ibi etiam
dos aut alie ſolemnitates matrimonij reqruntur·in mediocribꝫ aūt p
ſonis ſm leges non ſufficiunt teſtes niſi aſſit ſcriptura·in infimis ſuffi
ciūt teſtes·ut in aut·quibus mo·na·effi·le·§·h g·colla·vi·
d Legitima·niſi p̄iudicaretur alij matrimonio p eoꝝ ꝯfeſſio=
nem extra de eo q̄ cogno·conſang·vx·ſuper eo
e Nullus cāin ꝓhibicōnis habes·j·e·§·hijs ita
f Noſtrates·annulo·qui ſignificat mutuū honorē et fidem ꝯiugalem

Aliter non fit legitimū coniu=
giū niſi ab hijs qui ſup ipſam
feminam dominacōnem habere vidē
tur et a quibus cuſtoditur vxor pe=
tatur et a pentib9 ꝓpinquioribus ſpō
ſetur et legibus dotetur·et ſuo tpe
ſacerdotaliter ut mos ē cū p̄cib9 et
oblacōnibus a ſacerdote benedicatr
et a paranimphis ut conſuetudo do
cet cuſtodita et conſociata ꝓximis
ꝯgruo tempore petita legibus dotetr
ac ſolemniter accipiatr· et biduo vel
triduo oracōib9 vacēt et caſtitatē
cuſtodiant Itē ita pacta ſcitote le=
gitima eſſe cōnubia·Aliter vero pre
ſumpta non coniugia ſed adulteria
vel contubernia vel ſtupra aut for=
nicacōnes potius ꝙ̄ legitima coniu
gia eſſe non dubitatur·niſi voluuta
tas ꝓpria ſuffragauerit et vota ſuc
currerint legitima· Item ex de=
creto ormiſde pape capitulo·vij·

Nuptias occultas celebrari nō licet

Nullus fidelis cuiuſcūqꝫ condi
cōnis ſit oculte nuptias faci=
at·ſꝫ accepta benedictōne a ſacerdo
te publice nubat in domino· Itē
nicola9 papa ad ꝯſulta bulgarorū·

Nuptie publice celebrari debent

Noſtrates tam mares quam
femine non ligaturam aureā
vel argenteam aut ex quolibet me=
tallo cōpoſitaꝫ qñ nuptialia federa
ꝯtrahūt in capitib9 deferūt· ſed p9
ſponſalia federa q̄ futuraꝝ ſunt nup
tiarū ꝓmiſſio federa qꝫ conſenſu eo
rum qui hec ꝯtrahunt et hoꝝ in quo
rum ptāte ſunt celebrantur·Et poſt
ꝙ̄ arris ſponſaꝫ ſibi ſpōſus p digitū
fidei anulo inſignitam deſponderit·
dotemqꝫ vtriqꝫ placitam ſpōſus eius

eſſe ſeruandam·ut·j·e·Femine· ꝯmatrimonio erūt rogati ſicut in di=
g Inuitatis·ar·ꝙ teſtes in= uocoꝫ·ut·ff·de diuor·nullū·ꝙ nō cre
h Tempore·ſcꝫ cum erit in adulta etate·et non in·xl·ducet eam li=
cet in·xl·ꝯtrahere poſſit·extra de ma·ꝯtra·ꝯtra interdic·exiſtis·in pte
decīſa·Jo· Offerre·ſm ꝯſuetudinem regionis·
k Celeſte·quia quoddam celeſte vel ſpūale ſignificant·j·e·Femine·
l Non interue
niāt·huiuſmōi eñ
ſole mnitas nō ex=
iguntur neceſſa=
rio nam ſi omittā
tur leuia vel mo=
dica nō nocet· ut
·ff·de vētre inſpi
cien ·l·i·in ſi· dos
poteſt omitti· qr
licet dos ſine ma/
trimonio eſſe nō
poſſit matrimo=
nium tamen ſine
dote eſſe poteſt·
ut·j·e·ſi qs dimis·
ſed ꝯtra·iij·q·iiij·
ꝯſanguineoꝝ·ſꝫ
illđ intelligitur i
eodem caſu cum
illo·c·aliter·ſcꝫ ꝺ
occulte cōtrahen
tibus · vnde cum
p̄ſumantur adul=
teri repellunt·h·
tñ dicit pctm eē
ſi huiuſmōi omit
tantur ſolemnita
tes ſi adhibēi poſ
ſunt·
m Si hec cūcta·
id eſt ſi hec ſin gu
la·lxxxix·di·c·ſin
gula·
n Qualis·legē·
ꝓmocōnis·
o Et ſponſata·
hoc eſt ꝯtra illos
qui dicūt ꝙ ſi ali=
quam fornicariaꝫ
defloratu et eam
poſtmodū ducam
in vxorem non re
pellar a ꝓmocōe
quaſi corruptam
duxerim·ar·xxv=
iij·di·quia·xxxii=
ij·di·curandum·⁊
·lxxvij·di·quicū=
qꝫ·xxxiiij·di·pre
cipimus· ar·con=
tra·xxxiiij·di·va/
lentino·ſed certe
et in hoc caſu in v
ginitate videtur
eſſe iſta deſponſa
ta·omnia eñ q̄ p̄
ceſſerunt legiti=
mantur p ſequenſ
matrimoniū·ex̄·
qui ſi·ſint le·tāta
p Scripturā·j·de pe·di·i·quem penitet· contra·ſed ibi ꝓhibetur ꝙ
abſens p ſcripturā cōfiteri vel penitentiam accipere debeat·hic autē
ꝑmittitur mulieri ſimplici dum tamē p̄ſens ſit in ſcripto peccata offer
re·ar·ij·q·viij·§·ſed calixtus·
Sponſus·ꝓ reuerentia·g non erit peccatum ſi aliter fiat·
Nullum·iuxta·ſm vacultates et viri nobilitatem·ut·ff·de iur·do
tium·quero alias incipit quando·ff·de reli·ſi quis ſepulcrū·§·ul·
s Fiat dos·ex hoc dicunt quidam ꝙ ſemper aliquid dandum eſt in
dotem·et ſi nimia pauptas cogat ſaltem dabit vnū denarium·qđ non
credo·et hoc conſilium eſt·
Femine·ſubditas·j·xxxiij·q·v·cū aput·et·c·mulierem·
u Anulus ·h· dicit ꝙ per tradicōnem anuli a ſponſo et donacōnem
arraꝝ preſumitur pro matrimonio·ar·extra de preſum· illud· et hoc

cum ſcripto pactum hoc continente
corā inuitatis ab vtraqꝫ pte tradi=
derit aut mox aut apto tpe ne vide
licet āte tps lege diffinitū tale q̄d
facere p̄ſumant·ambo ad nuptialia
federa perducuntur·et p̄mum in ec
cleſia dñi cū oblationibus quas of=
ferre debent deo p ſacerdotis manuꝫ
ſtatuūtur ·ſicqꝫ demū benedictionē
et velamen celeſte ſuſcipiūt·Itē hec
ſunt p̄ter alia que ad memoriam nō
occurrūt pacta ꝯiugatoꝝ ſolemnia
peccatū aūt eſſe ſi hec cūcta in nupti
ali federe nō interueniāt nō dicimus·
Itē leo p̄pa· **In ꝯtrahēdo con**
iugio iſta ſunt obſeruanda

Qualis debeat eſſe coniunx que
habēda ē ſm legem virgo caſta ⁊ ꝺ
ſponſata i ꝟginitate et dotata legit
time et a pentibus tradita ſpōſo ⁊ a
paranimphis accipienda·et ita ſm
legē et euangeliū publicis nuptijs
in ꝯiugiū liquide ſumenda·et omni=
bus diebus vite ſue niſi ex conſenſu
et cā vacādi deo nunꝗ̄ per hoiem eſt
ſeparanda·et ſi fornicata fuerit di=
mittēda·ſed nec illa viuente altera
ducēda·qr adulteri regnum dei non
poſſidebūt·et penitentia illius pſcip
turam recipiēda· Jem ex ꝯcilio
cāthaginenſi·iiij· **Quō ſpōſus ⁊**
ſpōſa ad bn̄dictōnem accedant·

Sponſus et ſponſa cū bn̄dicen=
di ſunt a ſacerdote a pentibus
vel a paranimphis offerantur in ec=
cleſia ſacerdoti·qui acceperint bene=
dictionem eadē nocte ꝓ reuerentia
benedictōnis in virgitate pmaneāt
Itē ex ꝯcil·arelatenſi caplo·vi·

Nſima publicis nuptijs nullus

Nullum ſine dote **ducat vxorem**

Fiat ꝯiugiũ·iuxta poſſibilitatem fiat
dos nec ſine publicis nuptijs quiſqꝫ
nubere vel vxorem ducere p̄ſumat·
¶ Hijs omnibus auctoritatibꝰ oc-
culte nuptie ꝓhibẽtur·atqꝫ ideo cuꝫ
ꝯtra auctoritatẽ fiũt nuptie·ꝓ infec
tis haberi debẽt·Sꝫ q̄rit̃ q̄d ſibi velit
ſolẽnitates ille velamis et anuli q̄ in
ꝯiugijs obſ̃uãtur·¶ De hijs itaqꝫ
yſidorus in ſcdo libro de officijs ſcri
bit capitulo ſedecimo Quare femi
ne velantur dum maritantur·

FEmine dum maritant̃·ideo ve
lantur·ut ſe nouerint ſemp viris ſu-
is ſubditas eſſe ⁊ humiles·Itẽ·q̄d
nubentes poſt benedictõnem vitta v
no inuicem copulantur vinculo vid
licet·ideo fit ne ꝯpagem cõiugalis
vnitatis dirumpant·At vero q̄d ea
dem vitta cãdido purpureoqꝫ colo-
re ꝑmiſcetur·Candor quippe ẽ mun
dicia vite·purpura ad ſanguinis po
ſteritatẽ adhibit̃·ut hoc ſigno·⁊ ꝯti
nentia et lex ꝯtinendi ab vtriſqꝫ ad
tempus ãmoneatur·et poſt hec red-
dendi debitum nõ negetur Itẽ·q̄d
in p̄mis nuptijs anulus a ſponſo ſpõ
ſe datur·fit hoc nimirũ vel ꝓpter mu
tue dilectionis ſignum·vel ꝓpter id
magis ut eodem pignore eorum cor
da iungantur·Unde et quarto digi
to anulus inſeritur·ideo ꝙ in eo ve-
na quedam ut fertur ſanguinis ad
cor uſqꝫ ꝑueniat·¶ Item ambroſi
us in libro de patriarchis·

Nuptie dicuntur ab obnubendo eo
ꝙ caput ſuum obnubere valeant

NEc illud ocioſum eſt quod cũ
veniret rebecca vidit yſaac de
ambulantem·et cũ interrogaſſet q̄ſ
eſſet·cognito quidem ꝙ ipe eſſꝫ cui
duceretur vxor deſcẽdit·⁊ caput ſu
um obnubere cepit docens verecun-
diam preire nupcijs debere·inde eñ
nuptie dicte·quod pudoris gratia
ſe puelle obnuberent·¶ Sed obici
tur premiſſis auctoritatibꝰ·Multa
ſunt que ꝓhibentur que ſi fiant ex
poſt facto cõualeſcunt·ꝓhibẽtur er-
go caſtitatem vouentes matrimoĩa
ꝯtrahere·q̄ tñ ſi ꝯtraxerit inuiolata
ꝑmanere oportet·Sic ⁊ clandeſtina
ꝯiugia ꝯtra leges q̄dem fiũt·tñ ꝯtra
cta diſſolui non poſſunt·q̄ꝛ ex legiti-
mo voto ſubſequẽte corroborantur
Unde et euariſtus cum dixiſſet·alit̃
p̄ſumpta cõiugia nõ ſunt ſed adul
teria·addidit·niſi voluntas ꝓpria
ſuffragauerit·et vota ſuccurrerint
legitima·¶ Hinc etiam in nouellis

SI quis diuinis tactis ſcriptu-
ris iurauerit mulieri ſe eaꝫ le
gitimã habiturũ·vel ſi ĩ oratorio ta
le ſacramentũ dederit·fit illa legiti
ma vxor·quamuis nulla dos nulla
ſcriptura alia interpoſita ſit·¶ Hijs
ita reſpõdetur·Coniugia q̄ clã ꝯtra
huntur nõ negantur eſſe ꝯiugia nec
iubent̃ diſſolui ſi vtriuſqꝫ ꝯfeſſiõe ꝓ-
bari poterũt·verũtamẽ ꝓhibent̃·q̄ꝛ
mutata volũtate alterius eoꝝ alte-
rius cõfeſſione fides iudici fieri non
poterit·vnde cũ publice alterius vo-
ta in alteram partẽ ſe tranſtulerint
ꝑ priori coniugio q̄d iudici incertũ
ẽ ſentẽtia ferri non poterit·Incerta
enim ut ſixtus p̄pa ſcribit ep̄is ꝑ yſ-
paniam ꝯſtitutis nemo põtificũ iudi
care p̄ſumat·⁊ quamuis vera ſint tñ
credẽda nõ ſunt·niſi q̄ certis indicijs
ꝯprobãtur·niſi q̄ manifeſto iudicio
ꝯuincuntur·niſi q̄ iudiciario ordine
publicantur·¶ Hinc etiam victor
p̄pa ſcribit theophilo ep̄o·

etiam videtur per oracões gregorij que dicuntur in benedictionibꝫ v
bi dicit benedic dñe has arras·ar·xxvij·q·ij·ſi q̄s vxorẽ·alij dicũt ſpõ
ſalia tantũ p̄ſumi niſi detur anulus a ſacerdote ar·s·e·nr̃ates·vel niſi
de ꝯſuetudine loci ſit ꝙ anulus detur in m̃rimonio·et ẽ ſile q̄d dic̃ lex
in arra·q̄d non facit empcõnẽ ſꝫ eius ẽ ſignũ·inſti·de emp·⁊ vẽ·in p̄n·
NEc illđ·uxor·erat ergo iam uxor ⁊ d̃ſpoſata ar·xxxij·q·ij·§·cũ g̃
et eſt ar·q̄d
m̃rimoniũ p̄t ꝯt-
hi inter abſentes
etiam qui nũq̄ ſe
viderũt·q̄d verũ
ẽ ſi fama vel aliq̄
alio mõ ſe noue-
rint·ergo in igno
tos ex toto ꝯſen-
tire nõ poſſumus
ſed in eos qui nõ
ſũt penitus igno-
ti poſſumus ꝯſen-
tire ut·lxiiij·di·c·
·i·et·ij·et·lxv·di
·c·ij·et·iij·et q̄d i
ter abſentes ꝯtra
hatur m̃rimoniuꝫ
eſt ar·ex̃ qui cli·
vel vo·venies·ff·
de ritu nup·muli
erẽ·ff·d̃ ſpon·ſuf
ficit·et dic̃ lex ꝙ
oẽs ꝯtractus qui
ꝯſenſu ꝯtrahũtur
inter eẽ abſentes
celebrantur·ff·de
ꝯtrahen·emp·l·i·
·§ẽ aũt·dũ tñ h̄
agat̃ nõ eñ dico
ꝙ ſolus cõſenſus
facit m̃rimonium
ñ h̄ ſit actũ inter
cõſẽtiẽtes ar·xxv
ij·q·ij·ſufficiat ⁊
dicit lex ꝙ iſpiciẽ
dũ ẽ q̄d agat̃·ff·
de act·et ob·obli
gacõnũ ar·ꝯt·ex̃·
d̃ ſpõ·duo·duobꝫ
ibi corde ⁊ ore ⁊ ſi
nõ ſtrigat̃ manus
⁊c̃·ſꝫ dic ꝙ ore di
cũtur cõſẽtire cũ
ꝓcuratores eoꝝ
noĩe ꝯſentiũt ſed
q̄d dicã ſi aliq̄s cõ
ſẽſũ ſuũ exp̄mat
alicui femie ꝑ lite
ras añ receptas li
teras ab iſta iſte
peniteat·h·dic̃ ñ
eſſe m̃rimoniũ lꝫ
iſta ꝯſẽtiat q̄ꝛ req̄
rit̃ ꝙ duret volũ
tas p̄oris·nã req̄-
rit̃ ibi mutuus cõ
ſẽſus·ſecꝰ tñ ẽ in
alijs mãdatis·naꝫ
lꝫ reoucet̃ mãda-
tũ aleo ignorante
tñ ꝯtractus tenet
ut·ff·man·ſi mandaſſet ar·tñ cõt̃·ff·de diuorc̃·ſi penituit·Itẽ ſecus ẽ
in electõne ut extra de elec·cũ inter canoicos·
S b ¶ Sꝫ obicit̃·in nouell̃·in aũt·q̄bꝰ mo·na·effi·le·§·pe·col̃·vi·
I quis habiturũ·ſꝫ nũquid ꝑ verba h̄ iuro q̄d habebo te ꝓ legi
tima uxore ꝯtrahitur m̃rimoniũ·nõ vid̃·cum h̄ v̓ba poſita futuri tp̄is
ſint ut extra de ſponſa·de illis·lex iſta tñ dicit ꝙ ſic·et ẽ verũ·q̄ꝛ h̄ v̓
bũ habeo r̄ſpectũ hꝫ ad p̄ñs tẽpus aliud eſſet ſi diceret iuro q̄d ducã te
in vxorem ⁊c̃·et q̄d v̓bum illud ad p̄ñs tẽpus referat̃·ꝓbatur extra de
m̃rimo·ꝯt̃ interdic·ec·cõ·ex l̃ris·vel habiturũ·i·habitã me retẽturũ i
¶ Confeſſione·ecce apte dicit gr̃anus ꝙ ꝯfeſſioni et ſa- pte decisã·
cramẽto coniũctoꝝ oculte debeat credere eccleſia cũ aliter ꝓbari nõ
p̄t eos ꝯtraxiſſe·q̄d intelligo cũ confitẽtur ꝓ m̃rimonio tũc eoꝝ cõfeſ
ſioni ſtatur niſi ꝑiudicetur p̄mo vel ſcdo m̃rimonio·ut extra de eo qui
cog·ꝯ·ux·ſup eo·tũc non ſepatur ſcdm m̃rimonium ob h̄·licet videat̃
ꝯtra ex̃ de rapt·cũ cauſam·nã ibi dicitur credẽdũ eſſe ꝯfeſſioni mulieris
que erat in monaſterio·Sed dic ꝙ illud vel exponitur ꝓ et·ſcd̃m h̄ ideꝫ
ẽ in matrimonio carnali et ſp̄uali·ar·cõt̃·de regu·et traſ̃·ad re·vidua
cur eñ inferior erit lex d̃ina·ut·xij·q·ij·cũ duotiſſimã·vel dic aliud ẽẽ
ĩ m̃rimonio ſp̄ua-
li·Cũ aũt agit̃ ad
m̃rimoniũ diſſol-
uenduꝫ q̄ꝛ dicunt
nullũ ẽẽ ꝓpter cõ
ſangĩnitatẽ vel a-
liud impedimen-
tũ nõ credit̃ eoꝝ
ꝯfeſſioni eẽ cũ ſa
cramẽto niſi aliud
adminiculũ inter
ueniat·xxxv·q·
·vi·ſi duo·ĩ·xxxiij
·q·i·requiſiſti·Si
autem agitur ad
ſepationeꝫ mutue
ſ̃uitutis crederet̃
tũc cõfeſſiõi altẽi
us ex̃ de diuor·ex
l̃ris·vnde in m̃ri-
monio nõ ſemper
creditur aliquibꝫ
cõtra ſe Itẽ pone
ꝙ ſtabam contra
matrimoniũ·dice
bam me aliaꝫ ha
bere vxorẽ non ꝓ
babã me habere·
nũquid iſta defun
cta poſſum ſtatim
cõtrahẽ·videt̃ ꝙ
nõ q̄ꝛ cõfeſſus ſui
cont̃ me vel pone
ꝙ dicebam aliq̄
eſſe uxorẽ meã nõ
ꝓbaui·nunquid
potero cũ alia cõ/
trahere·videt̃ ꝙ
non·eadẽ racõne
q̄ꝛ cuilibet credi-
tur contra ſe·xiiij
·q·ij·§ i·ſꝫ dic q̄d
poſſum·ar·ff·de
acqui·poſ·natura
liter·§·ulti·extra
d̃ cauſa poſ·et ꝓ
prie·paſtoralis·
nam ibi habes ꝙ
ſi egi rei vẽdicati
one poſſum agẽ i
terdictio vti poſ-
ſidetis licet ſint
cõtraria·nam per
primũ cõcedo me
nõ poſſidere·per
ſcdm dico me poſ
ſidere·bene enim
poteſt quis agen
do ꝓponẽ contr̃ia
vel excipiẽdo et
talis eſt caſus ex
preſſus extra de
deſpon·impube·atteſtationes·ſed non aſſerendo ut notaui·xij·q·i·in ſi
talibus tamen qui ſic iurant non debet dari licẽtia contrahendi cum ꝑ
ſententiam ſepantur·ſed ſue ſunt conſcie relinquendi·ut extra de iure
iur̃·mulieri·
b ¶ Confeſſione·xxxij·q·i·ſi quis·ꝯtra·ſed ibi de carnali ꝯmixtione·h̄
de ſponſacione agitur·
c ¶ Credenda ſunt·ar·ex hijs auctoritatibꝫ ⁊ ſequentibꝫ·c·ꝙ iudex nõ
ſecundum conſcientiam ſed ſcdm allegata debet iudicare·ĩ·de con·di·
·v·c·ul·s·xv·q·v·preſpiter·s·ij·q·i·deus omipotens·s·iij·q·vij·iudi-
cet·xi·q·iij·eoꝝ·et·c·quamuis·et·c·graue·et·c·ſummopere·ar·xi·
·q·iij·tunc vera·et·c·plerumqꝫ·cont̃·argumẽ·xxiij·q·iij·deus qui·
contra·

Incerta· quouſq; ·i· eternaliter· quaſi diceret nunquã iudicamus et ponitur impropẽe ſicut ibi· ſede a dextris meis donec ponam id ē ſedebis eternaliter· ‖ omnipotens ·s· lxxxvi· di ſi quid· et ·xi· q Nullum· s· ij· q· i· deus ‖ ·iij eo; et· c· in cunctis·
Iudicantem· cũcta· videtur ſ q; a teſte poſſit inquirere an talis ſit vt poſſit teſtari· ut· ij· q· vij· querẽdũ· nõ tñ i oib; ita curioſus erit· q; quedã lez ſciamus diſſi[m]ulare debem9 ·ut· ff· de noua· doli· in ſi ·x xij· q· ij· vtilem
c ¶ Et ordinẽ· et circũſtãtias oẽs· ext̃ d teſti· cũ cã; et ē ſi· C· d iud· iudices· et i aut· iu; bem9· et· ij· q· i· in pmis· et· xxiij· q· viij· occidit ſines·
d ¶ Plenã· in pe titorio· ſed in poſ ſeſſorio ſufficit ſũ matim tãgere negocium ·ut· ff· ad exhib· l· iij· ſ· ſciendum· et de re iudi· a diuo· et extra ut lite non cõt· quoniam frequenter ·in fine·
e ¶ Interrogãdi ·hic vides q; ps a pte et iudex a pte poteſt facere interrogacõnes ut hic· et extra d co· et cõtu· prout· et ·ff· d iterrog· act ſi ſine· ext̃ d cõcel· pben· et eccle· nõ vacan· poſt electionez· ſimiliter aduocati pñt interrogare· vt· ff· de adul· ſi poſtulauerit· ſ· queſtionem cauſaru; enim merita aſſercõne partium panduntur· ut ext̃ d in iteg· reſti· tũ ex lr̃is· et ·C· ſi p vim· vel alio mõ ·l· ij· ſ in hoc differt interrogatio iudicis· ab interrogacõe ptis· q; ſi ptes ad inuicẽ ſe interrogant optet q; ps interrogans prī9 ponat aliquid ne videatur calũniose interrogare· ſed aliud eſt cum iudex interrogat
f ¶ Preter miſſu; remaneat· ergo et poſt aptas atteſtacõnes poteſt fieri interrogacõ· quia vbicunq; equitas mouet iudicem poteſt interrogare· ut· ff· de interrog· act· vbicũq;· ſed an omnia pmiſſa poſſit iudex ſupplere dubitari cõſueuit· et certum eſt q; defectu; aduocato; pt iudex ſupplere circa ius· ut· C· que deſũt aduo· l· vnica extra de poſtul· pla· bone me· vbi dicit· nos pro ipo curauimus allegare· ſed vidz q; etiam de fc̃o pt ſupplere· ut extra de cõſuetu· cũ dilcũs· et extra de ap· cõſtitutus· ff· de· pet· hered· l· ul· nã ſi aduerſarius nõ ē pñs pt iudex ſupplere eius abſentiã· ut· C· de app· l· ul· C· de tẽpo· ap· l· ij· ſ· ul· et iudex cõtra naturam actionis pt ferre ſententiã· ut· ff· de redibi· ac· houem· ſ· aliqñ· extra de cõceſ· pb· et ec· non va· expte· ad hoc dico q; iudex nõ pt ſupplere de facto niſi vbi aliquid in pñtia ſui actum eſt ut q; aliquẽ citauerit vel q; inſtrumentũ aliqd corã ipo lectũ ſit vel q;

Incerta enim cariſſime nulla tenus iudicemus quouſq; veniat dominus qui latentia producet in lucem· et illuminabit abſcondita tenebrarum et manifeſtabit conſilia cordium· quamuis enim vera ſint nõ tamen credenda ſunt niſi que manifeſtis iudicijs comprobantur· niſi q̃ manifeſto iudicio conuincuntur· in ſi que iudicario ordine publicantur

¶ Item euariſtus papa omnibus epiſcopis· Ante veram probacõnem nullus iudicandus vel condemnandus eſt·

Nullum ante veram iuſtamq; probacõnem iudicare aut condemnare debemus teſtante aplo qui ait· Tu quis es qui iudicas alienum ſeruu; ſuo domino ſtat aut cadit Multa itaq; audita nullũ moueant nec paſſim dcã abſq; certa probacõne quiſquam vnq̃ credat· ſed ante audita diligenter inquirat nec precipitando quicq̃ aliquis agat

¶ Ite eleutherius papa· Nõ ſunt aliq; iudicanda niſi prius certis demonſtrentur iudicijs

Iudicante optet cũcta rimari et ordinẽ reru plana inquiſicõne diſcurrere interrogandi et reſpondendi obiciendiq; prebita pacientia ab eo ut ibi actio ambarũ ptium illuminata ſit pleniter· nec litigãtibus ſua iudex velit prius ſententia obuiare niſi qñ iam pactis omnibus nichil habeat in queſtione quod proponant· et tam diu actõ ventiletur quouſq; ad rei veritatem perueniatur· Frequenter etiã interrogari oport; ne aliq̃d ptermiſſum forte remaneat quod annecti conueniat·

¶ Ex pmiſſis manifeſtiſſime colligitur· q; pro incertis a certis recedendum nõ ē· nec in re dubia certa danda ē ſententia· Cũ autem dubie rei fides niſi teſtium approbacõne vel legitima confeſſione iudici fieri nõ valeat· teſtes autem auctoritate calixti pape de alijs cauſis vel negocijs teſtimoniu; dicere non valeant niſi de hijs que ſub eo; preſentia facta noſcuntur apparet clandeſtina coniugia ideo eſſe prohibita· q; cum alter eo; coniugalem affectum ſe ad alteram adhibuiſſe negare voluerit legitimis probacõnibus conuinci non poterit· quibus deficiẽtib; iudicis ſentẽtia rite abſolutus reatũ adulterij vterq; incurrit dum vtroq; eorum viuente alij ſe copulauerint·

tempora appellacõnis lapſa ſint· C· ut tempo· ap· l· ij· ſ· ul· ſimiliter dico q; in hijs que ſpectant ad ſubſtantiam elecõnis· poteſt iudex ſupplere ·ut· xl· vij· di· de petro· ſi tñ altera ps negaret non ſtaretur verbo iudicis niſi quatinus probauerit legitimis documentis· ut ex̃ de proba· qm̃ cõt
g ¶ Illuminata· nam fructus dnĩs eſt ſepius iuſticiam recenſeri· ut· xxv· q· ix· graue·
h ¶ Ex pmiſſis· a certis· tene cẽtũ et dimitte incertũ ut· de pe· di· vij· c ·iij· in fine· nã in in certis loc9 eſt cõiecture· ut extra de homi· ad audientiam· ff· de· v· obi· cõtinuus· ſ· j· et· ff· de ritu nup· adoptiuus· ſ· ſeruiles· Cã· xxxi
Uxorem· cuiuſdam alius conſtuprauit· in hac cauſa adicit gratianus duo alia impedimenta matrimonij ſcilicet enõmitatem criminiſ de qua tractat in prima queſtione et coactionem de qua tractat in ſecunda· adiungit etiam in queſtõe tercia de fide ſponſalium non frangenda· ut· autem hec et cetera· Et nota q; licet enormitas delicti impediat matrimonium cõtrahendũ non impedit tñ iniſi in tribus caſib; ſcilicet cum quis cõmittat inceſtum ut· xxxij· q· vij· ſi qs viduã et cũ qſ interficit vxorem ·xxxiij· q· ij· admonere· et in alijs caſibus notatis· xxvij· q· i· hij qui· do alijs non repitur expreſſum qd impediat· niſi quis velit dicere de ſolemniter penitẽte de quocũq; crimine q; impediatur· ut· xxxiij· q· ij· de hijs· q; nõ admitto illd tñ ē verum q; nullum crimen dirimit cõtractum niſi in duob; caſibus vbi nõ tamẽ crimen quantum cõſtitucõ eccle· dirimit Queſtio· i·
Adulterio· hic depingitur prima queſtio ſcilicet an poſſit aliqs in vxorem ducere quã polluit p adulterium· et dicũt quidam q; ſic· ut· j· e· demq;· niſi in tribus caſib; · puta ſi marito viuente dederit fidem ei q; ſi maritus pmoreretur eam duceret· vel ſi alter in mortem viri cũ effectu machinatus ē· ut· j· e· relatum· et extra de eo q̃ duxit in ma· quã pol· p adul· ſignificaſti· et in tercio cũ publice eam duceret· ut extra· e· cũ haberet· in noc· tñ tm̃ hos duos caſus excipit· ext̃ ·e· viuens· et poteſt dici q; tercius continetur ſub pmo· quia qui publice contrahit cum aliq̃ fidem dedit ei q; eã velit ppetuo habere· magiſter tñ allegat ad vtramq; partem et poſt diſtinguit male· j· e· ſ· hec auctoritas· vltimo ponit veram ſolucõnem in· ſ· hic ſubaudiendum

Incipit cauſa triceſimaprima

Uxorẽ cuiuſda; alius cõſtuprauit eo mortuo adulter adulteram ſibi in vxorem accepit· Filiam ex ea ſuſceptam cuidã in cõiugẽ ſe daturũ iurauit illa aũt aſſenſum non prebuit· deinde pater alij eam tradidit a primo repoſcitur· ¶ Queritur primo· an poſſit duci in cõiugium que prius polluta eſt p adulteriũ· ¶ Secũdo· an filia inuita ſit tradenda alicui· ¶ Tercio· an poſt patris ſpõſionem